

سرشناسه
عنوان و نام پدیدآور
مشخصات نشر
مشخصات ظاهری
شابک
وضعیت فهرست نویسی
یادداشت
موضوع
شناسه افزوده
شناسه افزوده
شناسه افزوده
شناسه افزوده
شناسه افزوده
شناسه افزوده
شناسه افزوده
شناسه افزوده
رده بندی کنگره
رده بندی دیویی
شماره کتابشناسی ملی

کریمی، محسن رضا ۱۳۵۸ - مجری پژوهش
راه آهن و صنایع ریلی ایران = Railway and rail industry of Iran / کمیته راهبردی غلامرضا طالقانی، علی اکبر فرهنگی،
سیدمحمدحسین صدر؛ مدیر پروژه محسن رضا کریمی؛ مدیر اجرایی امیر روشن بخش قنبری؛ کمیته راهبردی غلامرضا طالقانی،
علی اکبر فرهنگی، سیدمحمدحسین صدر؛ (به سفارش) وزارت راه و شهرسازی
تهران: مکت نظر، ۱۳۹۲.
۱۲۸ ص: مصور (رنگی)، جدول (رنگی)، نمودار (رنگی).
۶-۲-۶۹۱۳۳-۶۰۰-۹۷۸-۳۵۰۰۰۰ : ۳۵۰۰۰۰ ریال

فیما
کتاب حاضر با حمایت شرکت مهندسی مشاور حمل و نقل ریلی بهروی تهران، گروه صنایع ریل فراترینما و شرکت مناسکار منتشر شده است.
راه آهن - ایران
روشن بخش قنبری، امیر، ۱۳۵۸ -
طالقانی، غلامرضا، [دکتر]
فرهنگی، علی اکبر، ۱۳۳۲ -
صدر، سیدمحمدحسین، ۱۳۳۶ -
ایران، وزارت راه و شهرسازی
شرکت مهندسی مشاور حمل و نقل ریلی بهروی تهران
گروه صنایع ریل فراترینما
شرکت مناسکار
HE۱۳۳۶۸/۴۲:۲ ۱۳۹۲
۳۵۸/۹۵۵
۳۳۳۶۱۳

جمهوری اسلامی ایران
وزارت راه و شهرسازی

با حمایت

نام کتاب / راه آهن و صنایع ریلی ایران ناشر / انتشارات مکت نظر

کمیته راهبردی / دکتر غلامرضا طالقانی، دکتر علی اکبر فرهنگی، محسن رضا کریمی، امیر روشن بخش قنبری

مدیر پروژه / محسن رضا کریمی مدیر اجرایی / امیر روشن بخش قنبری امور بازرگانی / رضا باقر عربستانی، مهرنوش عسگری، منصوره کریمی، المیرا نبی

مدیر هنری / رضا رحیمیان طراح جلد / میر علی ابوالحسنی صفحه آرا / مهتاب لاجوردی، مهران قدیمی، یاشار لطیف پور پردازش مطالب / آذین یکناش، پگاه مهدوی پور

ویراستار / منیژه شیرمحمدی مدیر امور مالی و اداری / محمدرضا مظاهری امور مالی و اداری / هدی بیات، فرزانه خیام خوش، امین قادری

تدارکات / رضا ادیبیان، یداله عنبری نوبت چاپ / اول / بهار ۱۳۹۲ تیراژ / ۴۰۰۰ نسخه قیمت / ۳۵ هزار تومان

مجموعه فعالیت‌های وزارت راه و شهرسازی

راه‌آهن بین‌شهری و راه‌آهن شهری (مترو)

مشاوران

سرمایه‌گذاران

پیمانکاران، تولیدکنندگان، امور بازرگانی

INDEX

- ۹ سخن ناشر
۱۰ گامهای بلند پیشرفت در راه و شهرسازی

- ۱۴ مقدمه
۱۶ مهر ماندگار آغاز بی پایان مهرورزی

- ۲۸ آشنایی با راه آهن
۳۲ راه آهن جمهوری اسلامی ایران
۳۶ مترو

- ۴۴ مهندسان مشاور پارس چگالش
۴۸ مهندسی قدس نیرو
۵۲ مهندسی مشاور مهتاب قدس
۵۶ مهندسین مشاور حمل و نقل ریلی بهروی تهران
۶۰ مهندسین مشاور مترا

- ۶۶ بین المللی توسعه ساحل و فراساحل نگین کیش (هلدینگ دریایی و حمل و نقل غدیر)
۷۲ ریل پرداز سیر
۷۶ صنایع ریلی زواره

- ۸۲ بتون صنعت بریس
۸۸ بهساز نسج کرمان
۹۲ بهین ریل
۹۴ تام ایران خودرو
۹۸ تدبیر عمران جم
۱۰۲ توسعه صنایع ریلی ایرانیان (ایریکو)
۱۰۴ توکاریل
۱۰۸ حمل و نقل ترکیبی کشتیرانی
۱۱۲ دی
۱۱۶ ریل تراهر فجر
۱۱۸ صنعتی آموت سپهر
۱۲۲ گروه صنایع ریل فراز تیما
۱۲۶ گروه سپاسد
۱۳۰ مدامکار
۱۳۲ مهندسی پل و ساختمان الموت

جایگاه حمل و نقل ریلی به عنوان یکی از بهینه ترین و اقتصادی ترین شیوه های حمل و نقل در دنیا به درجه ای رسیده که به لحاظ حمل بار و همچنین از نظر جابجایی مسافر به عنوان یکی از مهمترین معیارهای توسعه محسوب می شود.

البته نقش حمل و نقل ریلی در اقتصاد کشور ما با توجه به جایگاه منحصر به فرد ایران به دلیل قرار گرفتن در کوریدرهای مهم شرق به غرب و ارتباطات استراتژیک این کوریدرها با کشورهای همسایه دارای اهمیت بیشتری می باشد. همچنین قرار گرفتن ایران به عنوان ارتباط دهنده کشورهای آسیای میانه به دریاهای آزاد از طریق خلیج فارس، خود سبب ساز جایگاه استراتژیک ایران در حمل و نقل کالاهای صادراتی یا وارداتی همسایه های شمالی خود می باشد. اینها مواردی است که تا حدود زیادی زمینه تأکید بر گسترش شبکه حمل و نقل ریلی در برنامه های کلان عمرانی و توسعه ای کشور را زمینه ساز گردیده است. در کنار این مباحث آنچه اهمیت حمل و نقل ریلی را دو چندان می سازد، امنیت، کیفیت و آسودگی بالا در حمل و نقل مسافر در این شیوه از حمل و نقل می باشد. این مزایا در کنار ظرفیت بالای جابجایی مسافر و امکان افزایش ظرفیت با انجام سرمایه گذاریهای منطقی و نه لزوماً کلان خود از دلایل دیگر اقبال به حمل و نقل ریلی می باشد. اما اهتمام لحاظ شده تاکنون نتوانسته کشور را در زمینه گسترش خطوط ریلی بین شهری و توسعه صنعت حمل و نقل ریلی به بالندگی لازم رسانده و پتانسیل های بالقوه زیادی را که برای سرمایه گذاری و نیز ورود بخش خصوصی به آن وجود دارد به فعلیت برساند. اگرچه داعیه خصوصی سازی حمل و نقل ریلی در عمل بیشتر در به مزایده گذاشتن واگن ها و ورود بخش خصوصی در بخش ناوگان ریلی اجرایی شده و هنوز زیرساخت ها در دست دولت است اما به نظر می رسد ایجاد ساختاری مدون و مشخص برای ورود بخش خصوصی و سعی بر افزایش سطح کیفی خدمات قابل ارائه و تبعیت از استانداردهای به روز در این زمینه خود جلوگیری از بی راهه رفتن در راه خصوصی سازی این صنعت و توانمندسازی بخش خصوصی در این حوزه را باعث می شود. در مبحث حمل و نقل ریلی در داخل شهرها، آنچه لایق تقدیر است افزایش ظرفیت حمل و نقل از این طریق در شهرهای بزرگ کشور به ویژه فعالیت های انجام گرفته در پایتخت در سالیان اخیر می باشد. در این زمینه نیز گرچه تا دستیابی به نتیجه کامل و دسترسی به استانداردهای به روز فاصله زیادی وجود دارد اما استفاده از ظرفیت های داخلی در کنار بومی سازی تکنولوژی روز به همت متخصصان کوشای داخلی با توجه به تمامی کمبودها، اهمیت تلاش های انجام گرفته را دو چندان می سازد. تلاش هایی که همواره همدلی تمامی ارکان و تصمیم سازان این صنعت را نیازمند بوده است. بهره گرفتن از استعداد ناب این مزر و بوم در کنار دستاوردهای ارزشمند جهانی در حوزه حمل و نقل ریلی به ویژه در کشورهای پیشرفته و صاحب صنعت و تلاش بر بوم سازی آنها، عناصری است که از سویی باعث رونق این صنعت و در نتیجه افزایش سطح رفاه عمومی شهروندان گشته و از دیگر سویی بهبود و افزایش کمی و کیفی توان شرکتها و مجموعه های فعال داخلی را در پی خواهد داشت.

مجموعه هایی که بدون حضور مؤثر آنها یقیناً دست نابی به این میزان از توان مورد نظر، اجرایی نخواهند بود.

کتاب پیش روی، بازتاب قسمتی از توان شرکت های فعال در این عرصه، تجارب و دستاوردهای گرانسنگ آنها در طول سالیان فعالیت می باشد. به امید آنکه با همت و اهتمام بیشتر آنان در کنار حمایت های دولتمردان، تحولات اساسی در زیرساخت های موجود و بهبود کیفی و کمی آن رخ نماید.

انتشارات مکت نظر

محسن رضا کریمی

گام های بلند پیشرفت در راه و شهرسازی

فعالیت های گسترده و شبانه روزی دست اندرکاران وزارت راه و شهرسازی، در قالب پروژه های مسکن مهر، نوسازی بافت های فرسوده، طراحی و احداث شهرهای جدید، ساخت ساختمان های دولتی و عمومی و همچنین توسعه ی زیرساخت های حمل و نقل برون شهری امری است که از منظر کارشناسان غیرقابل کتمان است.

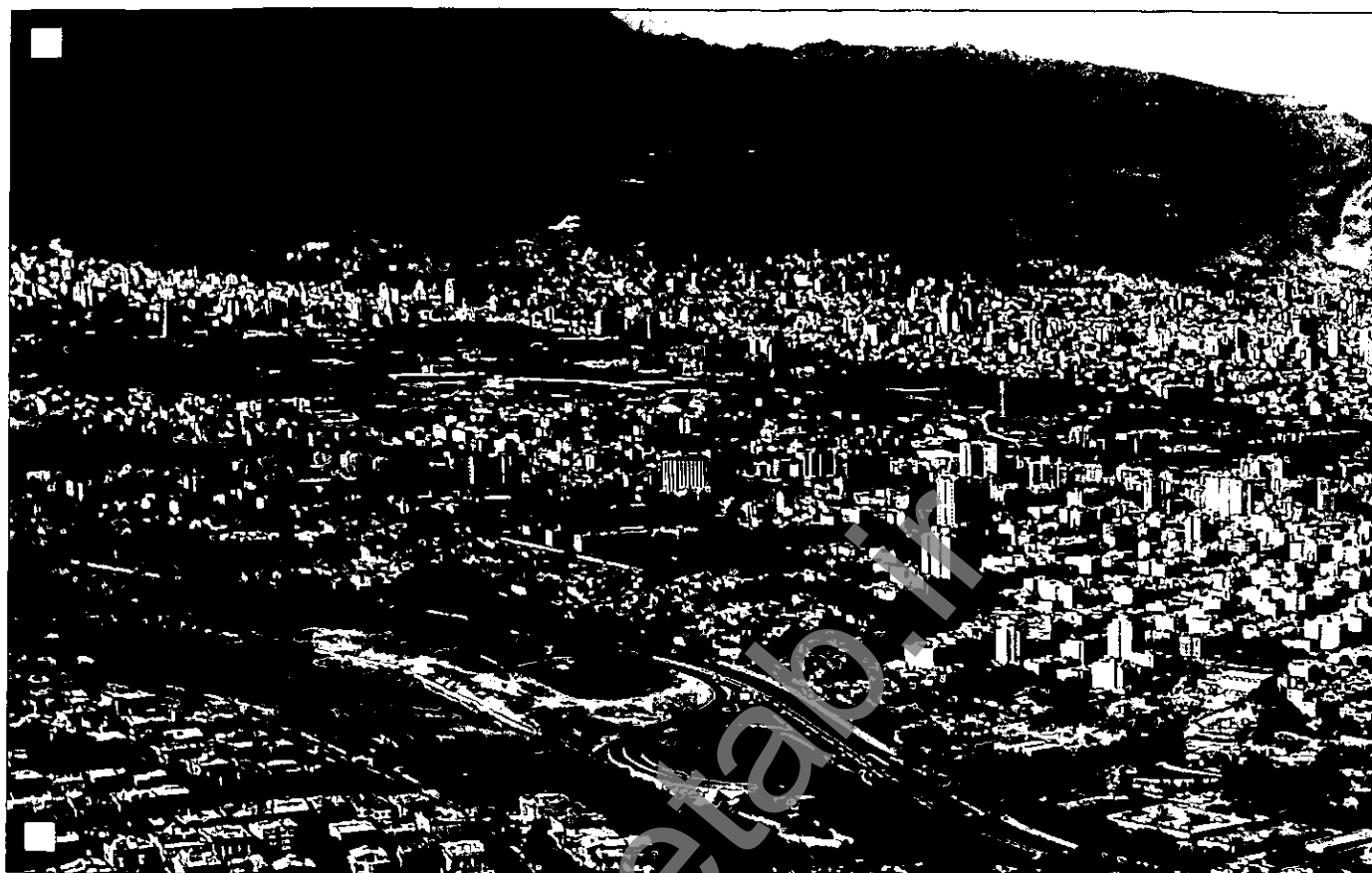
راه و شهرسازی یکی از شاخص های توسعه یافتگی کشورها در دنیای کنونی محسوب می شود. عرصه های که دولت های نهم و دهم پروژه های مهمی را به منظور توسعه و احیای آن به اجرا درآورده اند این بخش از جمله بخش های زیربنایی اقتصاد هر جامعه است که علاوه بر تحت تأثیر قراردادن فرایند توسعه ی اقتصادی، خود نیز در جریان توسعه دچار تغییر و تحول می شود.

صنعت زیرساختی مسکن و شهرسازی، یکی از زیربخش های این حوزه با تأثیرگذاری های متنوع است. مسکن به عنوان مهم ترین شاخص آرامش، آسایش و رفاه اجتماعی نقشی انکارناپذیر در سبب خاورهای ایرانی دارد و دولت های نهم و دهم نیز با نگاه عدالت گستری و مهرورزی، طرح ملی مسکن مهر را با هدف کاهش فشار تقاضای انباشت شده و بازگرداندن آرامش به خانواده های ایرانی از طریق خانه دار کردن اقشار کم برخوردار به اجرا گذاشت. برنامه ریزی برای ساخت بیش از ۲ میلیون واحد مسکونی در قالب مسکن مهر در سراسر کشور عزیزمان که از ابتدای دولت نهم آغاز شده بود، هم اکنون به مراحل پایانی خود نزدیک می شود و قطعاً با اتمام و واگذاری این تعداد واحد مسکونی به ملت شریف ایران اسلامی، گامی مهم در تحقق آرمان ها و اهداف متعالی نظام مقدس جمهوری اسلامی برداشته می شود.

مقوله ی دیگر، صنعت زیرساختی حمل و نقل برون شهری با تمام ابعاد و اشکال مختلف آن است. حمل و نقل در جمهوری اسلامی ایران، دورانی پرفراز و نشیب را پشت سر گذاشته و ویژگی اصلی آن تلاش برای دستیابی به جایگاهی والاتر و فردایی بهتر است.

بر اساس آمار منتشر شده، تبادل کالا و انرژی بین آسیا و اروپا، سالانه در حدود ۱۵۰۰ میلیارد دلار است و ۱۲۰ میلیارد دلار آن به صنعت حمل و نقل مربوط می شود و جمهوری اسلامی ایران به دلیل داشتن موقعیت جغرافیایی خاص از جمله بودن در مرکز اتصال خاورمیانه، آسیا و اروپا، دسترسی آسان به آب های آزاد با بیش از پنج هزار و ۸۰۰ کیلومتر مرز آبی در شمال و جنوب، بازار داخلی گسترده و نزدیکی به بازارهای کشورهای همسایه از مزیت های جغرافیایی - اقتصادی خاصی برخوردار است و صنعت حمل و نقل نیز در به فعلیت رساندن این پتانسیل ها نقش بزرگی دارد.

رویکرد دولت های نهم و دهم، در گسترش زیربنای حمل و نقل کشور با سرعتی دوچندان همراه بوده و برای این منظور سرمایه گذاری های کم نظیری را طی چند سال گذشته در این حوزه انجام داده است. به عنوان مثال هم اکنون بیش از ۲۹ هزار کیلومتر انواع شبکه ی ریلی، آزادراهی، بزرگراهی

و راه اصلی در دست احداث است، و این کار تاکنون در کشور بی سابقه بوده است. همچنین طول کل شبکه‌ی ریلی کشور ۱۱ هزار کیلومتر بوده و هم‌اکنون ۱۱ هزار کیلومتر دیگر نیز در دست احداث است. علاوه بر این، طول کل آزادراه‌های کشور حدود ۲ هزار کیلومتر بوده است و در حال حاضر سه هزار و ۲۰۰ کیلومتر دیگر نیز در دست اجرا و مطالعه قرار دارد.

به راستی می‌توان گفت که رابطه‌ی معکوس افزایش تحریم و نوسانات بازار با میزان تولید مسکن، شفاف‌ترین تعبیر تبلور «اقتصاد مقاومتی» و تحقق شعار محوری امسال یعنی «تولید ملی» است. با نیم‌نگاهی هر چند کوتاه به نماگرهای کلیدی بخش راه و شهرسازی، به نیکی درمی‌یابیم که بهره‌برداری فزاینده از واحدهای مسکونی در اقصی نقاط کشور، تنگنای تهیه‌ی مسکن را برای جمعیت جوان کشور تا حدود زیادی برطرف کرده است. از طرفی با توجه به افزایش میزان جابه‌جایی بار و مسافر، تسهیلات در حمل و نقل و تردد روان معابر بیرون شهری را می‌توان در ارتقاء درصد رشد در مواردی تا بیش از ۳۰۰ درصد جستجو کرد. رشد ۳۸ درصدی احداث مسکن شهری و همچنین ۱۰۸ درصد افزایش میزان زمین واگذار شده برای احداث مسکن، نسبت به سال ۸۴ توفیقی است که در سایه‌ی پیگیری‌های مجدانه‌ی مسئولین راه و شهرسازی و با برنامه‌ریزی دقیق، آینده‌ی مسکن را حداقل برای چند سال آینده بیمه کرده است. تکمیل بخش مهم زنجیره‌ی تأمین رفاهی شهروندان به همین جا بسنده نشده است؛ به طوری که با نیم‌نگاهی به شاخص‌های رشد حمل و نقل و از طرفی وضعیت شبکه‌ی گسترده‌ی حمل و نقلی، درمی‌یابیم آثار زیرسازی و اجرای فشرده‌ی برنامه‌ی توسعه‌ی حمل و نقل به خوبی مشهود است. به نحوی که میزان ترانزیت کالا به عنوان عامل مهم و استراتژیک مؤثر بر درآمد ملی در بخش جاده‌ای ۱۴۵ درصد افزایش داشته است. طول بزرگراه‌ها ۱۲۶ درصد و میزان مجتمع‌های خدماتی رفاهی با ۳۵۹ درصد افزایش، راهی مطمئن و مجهز را برای مسافران جاده‌ای کشور فراهم نموده است. میزان بار و مسافر جابه‌جا شده در بخش ریلی با ۳۵ و ۴۷ درصد رشد و میزان جابه‌جایی کانتینری بخش دریایی با ۱۲۵ درصد رشد نشانگر به ثمر نشستن ۷ سال تلاش بی‌وقفه‌ی مسئولین امر است. همچنین افزایش ۱۱۴ درصدی میزان ظرفیت بالقوه‌ی مسافری در بخش هوایی، رکوردی بی‌بدیل در تاریخ صنعت هوایی کشور ثبت نموده است. این دستاوردها که عملکردی متعادل بین دو بخش عمرانی و حیاتی کشور یعنی راه و شهرسازی را به تصویر می‌کشد، جملگی این حقیقت را در ذهن متبادر می‌سازد که علی‌رغم مشکلات امروزی همچنان راه به سوی خانه‌دار شدن هموار است.

علاوه بر این، وزارت راه و شهرسازی برای استفاده از پتانسیل‌های موجود ۲۶۳ پروژه را در قالب ۱۸۳ طرح مهرماندگار ساماندهی کرده است و با پایان آنها تا فعالیت دولت دهم، گام بلندی در شکوفایی ایران اسلامی برداشته خواهد شد. گام‌های بلندی که به طور حتم چهره‌ی حوزه‌ی راه و شهرسازی را برای همیشه تغییر خواهد داد.

سید قاسم بی‌نیاز

مدیر کل روابط عمومی وزارت راه و شهرسازی